

109575

Likvideringer

Flere kilder bør åpnes

Av Inger C. Stridsklev, Skien

Professor Johs. Andenæs kommenterer 26.2. min kronikk av 14.2. om likvideringer. Det offisielle antall likviderte er 65, mens jeg anslår antallet til å være 100-150. Leder av Norsk hjemmefrontmuseum Arnfinn Moland har i et tidligere avisintervju antatt at «tallet kan ligge et sted rundt 100». Egil Ulateig mener i innlegget i Aftenposten 1.3. at det etter hans undersøkelser «er fullt mulig å komme frem til et troverdig tall som i hvert fall er dobbelt så stort som 65». Jeg for min del er fullt beredt til å gjøre rede for kilder i hvert enkelt tilfelle. Det er også ønskelig at opplysningene i Riksarkivet og på Hjemmefrontmuseet blir tilgjengelige, i alle fall for seriøse forskere. I SOEs papirer drøftes flere ganger faren for represalier etter likvideringer, og man kommer til at det er relativt risikofritt å drepe nordmenn.

Det skjedde dessverre drap på fanger i etterkrigstiden. Dag Berggrav har fortalt at mannen som skal ha angitt ham ble drept som fange, angivelig av en medfange. I «Innstilling fra Landsvikutvalget av 1955» står følgende: «Den 12. juni 1945 ble i et fengsel to fanger såret ved vådeskudd. Et gevær i vaktstuen gikk av ved et uhell, og kulene gikk gjennom to vegger. En fange ble skadet i maven og døde etter at operasjon ble forsøkt. Den døde pårørende fikk erstatning. En annen fan-

ge fikk en kule tvers gjennom begge lår, men ble helbredet uten mén.» Det står intet om at noen ble anklaget for uaktsomt drap. Var det ikke merkelig at mer enn én kule gikk av? Den gjenlevende fangen er ikke enig i fremstillingen.

Etter krigen ble det forsøkt gjort oppmerksom på at fanger ble mishandlet og drept. Men dette førte sjelden til etterforskning, og de skyldige fikk knapt mer enn symbolske straffer. En mann fortalte i NRK Nord-Trøndelag 4.5.95 om sin bror som han delte celle med på Fålstad. Broren døde 27.4.46 på cellen som følge av at han dagen før var blitt slått, bl.a. i hodet under forhør i Trondheim.

Jeg kjenner til enda flere slike dødsfall, og jeg er fortsatt interessert i opplysninger om mistenkelige dødsfall i Norge i 1940-årene.